

M.Com. Sem 2 Examination

410 - ED

Domestic Banking (New)

May-2025

Time : 2-30 Hours]

[Max. Marks : 70

Q1. Explain the concept of banking system in India. Discuss the various Functions of Central bank and how banks manage their assets and liabilities effectively. (14)

OR

a) Define a bank as a joint stock company. Explain the different types of banking services. (7)

b) Explain the credit creation process by the banking system and its limitations. (7)

Q2. Discuss the key provisions of the Banking Regulation Act, 1949. Highlight the recent amendments and their significance in strengthening the Indian banking system. (14)

OR

Write short notes on any two: (7x2)

1. Bank nationalization in India
2. Narasimham Committee I & II
3. Deposit Insurance in India & Capital Adequacy Norms
4. The role and functioning of the Banking Ombudsman Scheme.

Q3. Discuss the structure and functions of commercial banks in India.

Highlight the major problems faced by commercial banks. (14)

OR

a) Discuss the problems faced by Cooperative Banks in India. (7)

b) Describe the structure and functions of urban cooperative banks. (7)

Q4. Explain the importance of Know Your Customer (KYC) norms and other precautionary measures adopted by banks. (14)

OR

(P.T.O)

a) Merchant Banking

(7)

b) Investment Banking

(7)

Q-5 MCQ (7x2)

(14)

1. TransUnion CIBIL Limited (formerly Credit Information Bureau (India) Limited) was incorporated based on recommendations made by the

- A. Siddiqui Committee.
- B. Narsimaha Committee
- C. Jankiraman Committee
- D. Goiporia Committee

2. Immediate Payment Service(IMPS) is a revolutionary interbank electronic funds transfer system in India. Launched by the

- A. NPCI
- B. RBI
- C. Central Government
- D. Bombay Stock Exchange

3. RTGS stands for

- A. Real time Gross Safety
- B. Real Time Gross Settlement
- C. Real time Gross Security
- D. None of the Above

4. Which of the following was the first commercial bank established by Indians in 1881?

- A. Reserve Bank Of India
- B. Imperial Bank Of India
- C. Awadh Commercial Bank
- D. State Bank Of India

5. What does Repo Rate imply?

- A. When cash is needed, banks can discount bills of exchange and obtain a loan from the RBI.
- B. Banks give a premium rate to their high-value customers.

- C. The rate at which the RBI provides commercial banks with lending facilities secured by government assets, with the requirement that the banks repurchase the securities within a short period of time.
- D. Banks with excess cash can purchase securities from RBI on the condition that they resell the securities to RBI on a predetermined date and at a predetermined price.

6. What is monetary policy primarily used for?

- A. To control government spending.
- B. To regulate the banking sector.
- C. To influence the level of economic activity and achieve price stability.
- D. To manage foreign exchange reserves.

7. . What is the role of the central bank in managing foreign exchange reserves?

- A. To control the amount of money the government spends.
- B. To ensure the stability of the currency and manage exchange rates.
- C. To control the amount of money in circulation and stabilize prices.
- D. To provide loans to individuals with poor credit.

410 ED: Domestic Banking

પ્રશ્ન 1. ભારતમાં બેંકિંગ સિસ્ટમનો ખ્યાલ સમજાવો. સેન્ટ્રલ બેંકના વિવિધ કાર્યો અને બેંકો તેમની સંપત્તિ અને જવાબદારીઓનું અસરકારક રીતે સંચાલન કેવી રીતે કરે છે તેની ચર્ચા કરો. (14)

અથવા

- a) બેંકને સંયુક્ત સ્ટોક કંપની તરીકે વ્યાખ્યાયિત કરો. વિવિધ પ્રકારની બેંકિંગ સેવાઓ સમજાવો. (7)
- b) બેંકિંગ સિસ્ટમ દ્વારા ધિરાણ નિર્માણ પ્રક્રિયા અને તેની મર્યાદાઓ સમજાવો. (7)

પ્રશ્ન 2. બેંકિંગ રેગ્યુલેશન એક્ટ, 1949 ની મુખ્ય જોગવાઈઓની ચર્ચા કરો. તાજેતરના સુધારાઓ અને ભારતીય બેંકિંગ સિસ્ટમને મજબૂત બનાવવામાં તેમના મહત્વને સમજાવો. (14)

અથવા

કોઈપણ બે પર ટૂંકી નોંધ લખો:

(14)

1. ભારતમાં બેંક રાષ્ટ્રીયકરણ
2. નરસિંહમા સમિતિ । અને ॥
3. ભારતમાં થાપણ વીમો અને મૂડી પર્યાપ્તતા ધોરણો
4. બેંકિંગ લોકપાલ યોજનાની ભૂમિકા અને કામગીરી.

પ્રશ્ન ૩. ભારતમાં વાણિજ્યિક બેંકોની રચના અને કાર્યોની ચર્ચા કરો. વાણિજ્યિક બેંકો દ્વારા સામનો કરવામાં આવતી મુખ્ય સમસ્યાઓને સમજાવો. (14)

અથવા

- a) ભારતમાં સહકારી બેંકો દ્વારા સામનો કરવામાં આવતી સમસ્યાઓની ચર્ચા કરો. (7)
- b) શહેરી સહકારી બેંકોની રચના અને કાર્યોનું વર્ણન કરો. (7)

પ્રશ્ન ૪. બેંકો દ્વારા અપનાવવામાં આવેલા તમારા ગ્રાહકને જાણો (KYC) ધોરણો અને અન્ય સાવચેતીના પગલાંનું મહત્વ સમજાવો. (14)

અથવા

- a) મરચન્ટ બેંકિંગ (7)
- b) રોકાણ બેંકિંગ (7)

Q.5 MCQ (14)

૧. ટ્રાન્સયુનિયન CIBIL લિમિટેડ (અગાઉ ક્રેડિટ ઇન્ફર્મેશન બ્યુરો (ઇન્ડિયા) લિમિટેડ) ----- દ્વારા કરવામાં આવેલી ભલામણોના આધારે બનાવવામાં આવી હતી.

- A. સિદ્ધિકી સમિતિ
- B. નરસિમહા સમિતિ
- C. જાનકીરામન સમિતિ
- D. ગોઇપોરિયા સમિતિ

૨. તાત્કાલિક ચુકવણી સેવા (IMPS) ભારતમાં એક ક્રાંતિકારી આંતરબેંક ઇલેક્ટ્રોનિક ભંડોળ ટ્રાન્સફર સિસ્ટમ ----- દ્વારા લોન્ચ કરવામાં આવેલ છે

A. NPCI

B. RBI

C. કેન્દ્ર સરકાર

D. બોમ્બે સ્ટોક એક્સચેન્જ

૩. RTGS એટલે

A. રીઅલ ટાઇમ ગ્રોસ સેફ્ટી

B. રીઅલ ટાઇમ ગ્રોસ સેટલમેન્ટ

C. રીઅલ ટાઇમ ગ્રોસ સિક્યુરિટી

D. ઉપરોક્તમાંથી કોઈ નહીં

૪. ૧૮૮૧ માં ભારતીયો દ્વારા સ્થાપિત પ્રથમ વાણિજ્યિક બેંક નીચે મુજબ કઈ હતી?

A. રિઝર્વ બેંક ઓફ ઈન્ડિયા

B. ઈમ્પીરીયલ બેંક ઓફ ઈન્ડિયા

C. અવધ કોમર્શિયલ બેંક

D. સ્ટેટ બેંક ઓફ ઈન્ડિયા

5. રેપો રેટ શું સૂચવે છે?

A. જ્યારે રોકડની જરૂર હોય, ત્યારે બેંકો વિનિમય બિલમાં છૂટ આપી શકે છે અને RBI પાસેથી લોન મેળવી શકે છે.

B. બેંકો તેમના ઉચ્ચ-મૂલ્ય ધરાવતા ગ્રાહકોને પ્રીમિયમ દર આપે છે.

C. સરકારી સંપત્તિ દ્વારા સુરક્ષિત ધિરાણ સુવિધાઓ સાથે RBI જે દરે વાણિજ્યિક બેંકોને પૂરી પાડે છે, જેમાં બેંકો ટૂંકા ગાળામાં સિક્યોરિટીઝ ફરીથી ખરીદે તે શરતે છે.

D. વધુ રોકડ ધરાવતી બેંકો RBI પાસેથી સિક્યોરિટીઝ ખરીદી શકે છે આ શરતે કે તેઓ પૂર્વનિર્ધારિત તારીખે અને પૂર્વનિર્ધારિત ભાવે RBI ને સિક્યોરિટીઝ ફરીથી વેચે.

6. નાણાકીય નીતિ મુખ્યત્વે શેના માટે વપરાય છે?

A. સરકારી ખર્ચને નિયંત્રિત કરવા.

B. બેંકિંગ ક્ષેત્રનું નિયમન કરવા.

C. આર્થિક પ્રવૃત્તિના સ્તરને પ્રભાવિત કરવા અને ભાવ સ્થિરતા પ્રાપ્ત કરવા.

D. વિદેશી વિનિમય અનામતનું સંચાલન કરવા.

7. વિદેશી હૂંડિયામણ અનામતના સંચાલનમાં કેન્દ્રીય બેંકની ભૂમિકા શું છે?

A. સરકાર ખર્ચ કરે છે તે નાણાંનું નિયંત્રણ કરવા.

E520-8

- B. ચલણની સ્થિરતા સુનિશ્ચિત કરવા અને વિનિમય દરોનું સંચાલન કરવા.
- C. પરિભ્રમણમાં નાણાંની માત્રાને નિયંત્રિત કરવા અને કિંમતોને સ્થિર કરવા.
- D. નબળી ક્રેડિટ ધરાવતી વ્યક્તિઓને લોન પૂરી પાડવા.
-